

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Dr. Beneš prezident ČSR

Danes je Narodna skupščina že pri prvem glasovanju z ogromno večino izvolila za nas ednika dr. Masaryka dosedanjega zunanjega ministra dr. Edvarda Beneša

Dr. Edvard Beneš

Praga, 18. decembra. r. Po odstopu prezidenta dr. T. G. Masaryka je bilo v smislu ustavnih določb za danes dopoldne ob 10.30 sklicano Narodno predstavništvo, ki ga tvorita poslanska zbornica in senat, da izvoli novega prezidenta. Narodno predstavništvo se je sestalo v dvorani kralja Vladislava na Hradčanih, v kateri so se odigrali najpomembnejši dogodki v zgodovini češkoslovaškega naroda. Dnevni red današnje seje obsega dve točki: volitev prezidenta republike in njegova zaprisega.

Že v soboto so pripravili dvorano, ki je ena najlepših, za volilno sejo Narodnega predstavništva. Seji predseduje predsednik poslanske zbornice dr. Malypetr, dočim bo predsednik senata Soukup opravljal podpredsedniške posele. Predsednika obeh zbornic se namreč menjata v predsedovanju Narodnemu predstavništvu in je tokrat na vrstnem redu predsednik poslanske zbornice.

Volitev prezidenta republike se vrši v javni seji brez debate. Potrebna je navzočnost nadpolovične večine senatorjev in narodnih poslancev, to je skupno 266 članov Narodnega predstavništva, ker šteje senat 150 in poslanska zbornica 300 članov. Voli se s listki. Izvoljen je tisti kandidat, ki dobi pri prvem glasovanju tri petine vseh glasov. Ako pri prvem glasovanju ne dobi noben kandidat trinidesetinske večine, se vrši tretje glasovanje, pri katerem odloča običajna nadpolovična večina.

Takoj po izvolitvi položi novo izvoljeni prezident republike pred Narodnim predstavništvom prisego na ustavo. Dosedaj so v ČSR štirikrat volili prezidenta. Prvikrat so leta 1918. proklamirali dr. Masaryka za prezidenta češkoslovaške republike. Leta 1920. so se vršile prve redne volitve. Leta 1927. so bile po ustavi tretje volitve prezidenta in leta 1934. četrte volitve. Vsakokrat

je bil izvoljen dr. Masaryk, ki pa je sedaj zaradi visoke starosti odstopil. Prezident republike se voli za dobo sedmih let in ne more biti dvakrat zaporedoma zvoljen. Izjema je veljala samo za dr. Masaryka sprito njegovih ogromnih zaslug za osvobodjenje in uedinjenje češkoslovaškega naroda.

Tokrat je vladalo za volitve silno zanimanje. Dr. Masaryk je ob svojem odstopu priporočil za svojega naslednika zunanjega ministra dr. Beneša, ki je bil eden najbojnih njegovih sodržavnikov v revolucionarni dobi in je pomagal graditi češkoslovaško državo v emigraciji in že od leta 1918. dalje neprestano vodi zunanjo politiko ČSR s tolikšnim uspehom, da ga priznavajo za največjega evropskega državnika.

Kljub temu pa so se pojavile tudi skupine, ki s kandidaturom dr. Beneša niso soglašale. Vršila so se dolgotrajna pogajanja med strankami, ki na vse do zadnjega trenutka niso dovedla do sporazuma. Najjačša stranka, republikanski agrarci so se odločili za kandidaturom dr. Nemca, ki jo je postavila skupina dr. Kramář - Stříbrný. Ta kandidatura pa ni imela mnogo izgledov, ker bi bila predvsem odvisna od glasov sušetskonoemške stranke. Svojo takega položaja je dr. Nemec sinoti obvestil vse stranke, ki so ga kandidirale, da se pod takimi okoliščinami odreka kandidaturi. S tem je bila izvolitev dr. Beneša že pri prvem glasovanju zagotovljena.

Volilni akt se je pričel po običajnem ceremonijalu ob 10.30. Pred gradom na Hradčanih je bila postavljena častna četa, z vojaško godbo na čelu. Poslanci in senatorji so prihajali v svečani obleki. Prostrano dvorišče je napolnila nepregledna množica, ki nestrno pričakuje izid volitev. Volilni akt prenašajo vse češkoslovaške radio-postaje.

76 glasovnic pa je bilo praznih. Ko je bil objavljen rezultat, je Narodna skupščina priredila viharne ovacije novoizvoljenemu prezidentu dr. Benešu, ki je v tem trenutku v spremstvu članov vlade stopil v dvorano.

Zaprisega

Takoj nato je prezident dr. Edvard Beneš po običajnem ceremonijalu pre-

šil prisego na ustavo, zaklinjajoč se, da bo veran čuvár zakonov ter neodvisnosti in suverenosti češkoslovaškega naroda.

Čestitka

Po zaprsegi so dr. Benešu med neprestanimi ovacijami, ki se jim je pridružila nepregledna množica, zbrana na dvorišču Hradčanov, najprvo čestitali člani vlade in diplomatskega zbora, nato pa narodni poslanci in senatorji.

Ostavka vlade

Po zaprsegi so dr. Benešu med nevi novega prezidenta podala ostavko. Ostavka je bila sprejeta in vlada dr. Hodže poverjena z nadaljnjim vodstvom poslov. V vladi sami ne bo prišlo do sprememb in bo ostala v sedanjih sestavi.

Abesinija se pripravlja na dolgotrajno vojno

Na mirovna pogajanja ne polagajo Abesinci nobene nade več in sodijo, da bo odločilo orožje

Addis Abeba, 18. decembra. AA. Sveltovalci abesinskega cesarja so se vrnili iz Desija in prinesli v Addis Abebo izjavo cesarja, ki je bila takoj objavljena in s katero je cesar zavrnil francosko-angleške predloge. Vladni krogi smatrajo, da so s tem vse nade na pogajanja v sedanjih okoliščinah propadle. Vsekakor sporazuma ne bo mogoče doseči na osnovi predlogov iz Pariza. Obveščeni krogi in zlasti poučeni tuji smatrajo, da bo sedaj prišlo do večje vojne akcije. V nasprotju z vsem pričakovanjem se cesar ne bo vrnil v Addis Abebo. Po vsej državi se vršijo priprave za dolgo vojno.

London, 18. decembra. AA. Agencija Reuter poroča: Sodeč po dispozicijah in dejanskih ukrepih vojaških oblasti je

pričakovati, da odpor Abesincev pred pričetkom deževne dobe ne bo zrušen. Vojna se bo po tem takem nadaljevala prihodno jesen.

S severne fronte prihajajo vesti, da so Italijani tam pričeli graditi široko asfaltno cesto od Adigrata proti Makali, ki bo dolga okrog 160 km. Nadalje se izdelujejo načrti, po katerih se bo karavanska pot od reke Mareba do Adue in Aksuma razširila v moderno cesto. Obe cesti bo mogoče uporabljati za promet tudi v deževnem času. Italijansko vojsko nameravajo založiti z vsemi življenjskimi potrebščinami, orožjem in strelivom še pred pričetkom deževne dobe. Vse blago bodo spravili v skladišča v Adui in Adigratu.

Dve abesinski zmagi na severni fronti

Na dveh krajih so Abesinci presenetili Italijane in jih vrgli 20 km daleč nazaj

London, 18. decembra. z. Z južne fronte ne poročajo o nikakih novih pomembnejših operacijah. Pač pa je na severni fronti po vesteh iz Eritreje prišlo do abesinskega napada. Dva abesinska oddelka, ki sta šla skupno največ 3.000 vojakov in sta taborila na levi obali reke Takaze, sta prešla preko reke in izvršila napad na prednje italijanske položaje. Abesinci so prodirali ponoči in iznenadili Italijane. V prvem trenutku so Italijani ustavili napadalce z ognjem iz strojne, toda končno so se morali

umakniti 20 km daleč nazaj. Tu so došli ojačenja in so se nato ustavili nadaljnje prodiranje Abesincev.

Neki drugi abesinski oddelki je prekorčili reko Takaze 100 km zapadno od Aksuma. Nameravali je obiti desno krilo italijanske vojske, ki tabori v aksumski okoliščini. Ta oddelki je prodri v pokrajino Širo do Adlabe. Tudi ta oddelki je nameravala napadati italijanske taborišče. Italijani so razporejali tudi z oklopnimi avtomobili in tanki. Razvila se je bitka, katere rezultat doslej še ni znan.

Pariški predlogi niso „sveto pismo“

London, 18. decembra. AA. »Press Association« trdi, da je po večerajšem razgovoru Baldwina in Hoarea pričakovati, da bo britanska vlada v spidnji zbornici o priliki zunanje politične debate dosledno branila svoje stališče. Eden je, kakor je bilo določeno, snoči

odpotoval v Ženevo. Po informacijah londonskih političnih reporterjev je dobil od vlade instrukcije, ki pravijo med drugim, da »predlogi Lavaa in Hoarea niso sveto pismo« ter da naj prepusti DN odločitev o nadaljnji usodi teh predlogov.

Direktorij velesil v Društvu narodov?

London, 18. decembra. AA. Merodajni krogi kategorično demantirajo vest, da je bil po načrtih sira Samuela Hoarea sestavljen načrt za »ormo DN, po katerem naj bi v bodoče stal na čelu Društva narodov poseben direktorij, sestav-

ljen iz zastopnikov Anglije, Francije, Nemčije in Italije. Male države, ki so bile doslej zastopane v svetu DN, bi v direktoriju ne imele nobenega svojega zastopnika.

„Abesinec“ v Ljubljani

Ljubljana, 18. decembra

Včeraj smo med mariborskimi vestni poročali, da je v Mariboru povzročil veliko senzacijo mlad tujec črne polti in gostih črnih, kodrastih las, doma iz Abesinije. Ker ni imel nobenih potnih listov, so ga v Mariboru obdržali in zasliali. Najprej ni hotel z barvo na dan, naposled je pa v slabo ločeni nemščini povedal, da je abesinski častnik, ki so ga Italijani pri Adui ujeli. Bvil se je v oddelku rasa Sejuma. Italijani so ga najprej odpeljali v Aduo, nato so ga pa s trgovsko ladjo prepeljali v Italijo. Prišel je v Trst, kjer so ga odpeljali v bolnico, ker je bil lažje ranjen. Posrečilo se mu je pa pobegniti. Prekoračil je italijansko mejo na Tirolskem in zbežal v Avstrijo, nato se je pa odpeljal do Maribora.

Pri zasliševanju — kot receno tomi tujec za silo nemščino — je povedal, da se piše Zlumo Zulmatis, rojen 1897, torej leto po italijanskem porazu pri Adui, in da je židovskega krvi. Očetu je bilo ime Isak, materi Rebeke, a rojen je bil v Asui v Abesiniji. Po poklicu je trgovec in govori poleg nemščine za silo še francosko, špansko in japonsko.

Zasedanje velikega fašističnega sveta

Rim, 18. decembra. v. Tu se z velikim zanimanjem pričakuje potek današnjega zasedanja velikega fašističnega sveta. Splošno se pričakuje, da bo na odprtveni seji sveta povzel besedo sam Mussolini ter javno izpovedal svoje stališče napram pariškemu predlogu za razšitev abesinskega spora.

Huda zima na Danskem

Kodnari, 18. decembra. AA. Po vesteh iz Rejkjavika je divjal po vsej okolici mesta silen snežni vihar. Vihar je polegoma zajel vso južno obal Islandije. 86 ljudi je bilo ubitih, 20 jih je utonilo, 6 pa smrtno.

Tihotapstvo saharina

Trbovlje, 17. decembra
Zena nekega železniškega uslužbenca kaj rada tihotapi različno blago. Varnostne oblasti so bile opozorjene na njeno nedovoljene manipulacije ter so jo pridno nasledovale. Nedavno se je vrčala s košaro, v kateri je imela zaboj s 3 kg saharina. Bila je pri svojem pakuju v Slovenjgradcu, ki je dobavljali saharin iz Avstrije. Razpečevala ga je med rudarskimi družinami, a radi so ga kupovali tudi diabetiki. Čim je izstopila iz vlaka v Trbovljah, jo je prijel varnostni organ ter jo vprašal, kaj nosi v košari. V nemali zadregi je priznala, da tihotapi saharin. Nikakor pa ni hotela priznati o dokod izvira tihotapsko blago. Vozni listek pa jo je izdal, da prihaja saharin iz Slovenjgradca. Varnostne oblasti so ji zaplenile saharin.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza

(Devize s včerajšjo premijo 23.5%)
Amsterdam 396.44 — 2981.04, Berlin 1766.08 — 1769.96, Bruselj 737.51 — 742.57, Carib 1421.01 — 1426.00, London 215.07, 217.12, New York 4330.40 — 4376.72, Pariz 289.43 — 290.55, Praga 161.49 — 162.59, Avstrijski šilling v prvotnem kringu 8.88 — 8.96.

INOZEMSKA BORZE

Carib, 18. decembra. Beograd 7.02, Pariz 20.3675, London 15.17, New York 307.875, Bruselj 51.95, Milan 24.32, Madrid 42.20, Amsterdam 208.75, Berlin 123.90, Dunaj 56.30, Praga 12.78, Varšava 38.15, Bukarešta 2.50.

Izvoljen pri prvem glasovanju

Praga, 18. decembra ob 11.45: Volilni akt Narodne skupščine je končan. Dr. Beneš je bil pri prvem glasovanju izvoljen z ogromno večino. Od skupnega števila 440 poslancev in senatorjev je 340 glasovalo za dr. Beneša, ki je s tem že pri prvem glasovanju dobil trinidesetinsko večino in bil s tem izvoljen za dobo sedmih let za prezidenta češkoslovaške republike. 24 glasov je dobil dr. Nemec,

DNEVNE VESTI

— Iz državne službe. V višjo skupino je pomaknjen slušatelj pri obli državnih bolnic v Ljubljani Martin Škubic.

— Iz banovinske službe. Za uradniško pripravništvo pri kmetijsko gospodinskih točajah državne banovinske je imenovana Olga Kovacic. Za banovinskega računskega kontrolorja pri banški upravi je imenovan banovinski knjigovodja Rudolf Janežič. Promoten so po službeni potrebi zdravniško združeno zdravstvene občine Stari trg pri Črnomlju dr. Just Bačar in združeno zdravstveno občino Lote, zdravnik združene zdravstvene občine Lote dr. Pavel Lautner in združeno zdravstveno občino Gornji grad, banovinski uradniški pripravnik pri upravi banovinske bolnice v Slovenjgradcu Franc Lesjak k tehničnemu oddelku banške uprave in zdravnik združene zdravstvene občine Cerklje dr. Stanek Pušenjak v združeno zdravstveno občino Jurinci.

KINO SLOGA
Danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri
Vas ob očarala pri ljubljani
FRANČIŠKA GAAL
v prepletem filmu
CSIBI
Smea in zabava! Lepi šlagerji!

— Podpore našemu gasilstvu. Že večeraj smo poročali, da so končno vse zavarovalnice v dravski banovini plačale po zakonu določene prispevke za gasilsko in da bodo zdaj težko pričakovane podpore gasilskim četam in župam razdeljene. Zanimanje gasilcev za te podpore je razumljivo, saj so mnogi čete kljub svoji merilnosti tako zadolžene, da jim preti celo rušev gasilskega orodja, ker dolgov ne morejo plačati. Gasilce seveda najbolj zanima, koliko bodo dobili podpore. Odlučitev še ni padla, paši pa mora v najkrajšem času, če ne bo obnoven enostopenjski gasilski fond pri banški upravi, se bo porabil ves 4% prispevek zavarovalnic za podporo gasilstvu. V tem primeru bi odpadla na vsako gasilsko četo za leto 1934 in 1935 podpora v znesku 1.600 Din, če bi se pa obnovil gasilski fond, bi znašala ta podpora 1.300 Din. Podpore pa ne bodo razdeljene enakomerno, temveč po dežanski potrebi, po zadolženosti gasilskih čet in po drugih v postev prihajajočih vidikih. Treba se bo pač oziirati v prvi vrsti na to, da dobe gasilske čete vsaj toliko podpore, da bodo morale plačati svoje dolge.

Križarji

— Konferenca naših perutinarjev. V Kmetijskem ministrstvu se je pričela večeraj velika konferenca perutinarjev Jugoslavije. Potreba skupnega posvetovanja državnih in zasebnih ustanov o perutinarstvu ter sistematičnega dela za pospeševanje perutinarstva je od leta večja, ker je začela ta važna panoga našega narodnega gospodarstva močno nazadovati. Pred desetimi leti je znašal izvoz peruti in je v naše države nad 800.000.000 letno, lani pa samo 317.000.000. Konferenca bo skusila odstraniti škodljive pojave v našem perutinarstvu.

— Beograjska univerza zaprta. Univerzitetni senat beograjske univerze je v ponedeljek sklenil, da se ustavi delo na univerzi, dokler ne bo zaključena preiskava povodom neredov na univerzi in v dijaškem domu.

— SUZOR še ne bo dal posojil. Ravnateljstvo središnje urade za zavarovanje delavcev je imelo v nedeljo in v ponedeljek sejo, na kateri je razpravljalo o novem proračunu in o posojilih. Prošilec, večina občin in mesta, so izpolnile vse pogoje, toda ravnateljstvo je sklenilo, da zaenkrat še ne bo dajalo posojil, temveč da prepusti to novemu ravnateljstvu, ki bo v kratkem imenovan.

— Izredni kongres nastavnikov meščanskih šol. Da se pravčasno store potrebni sklepi glede vseh meščanskih šol in njihove nastavnike zadevajočih vprašanj je izredni odbor združenja nastavnikov meščanskih šol sklenil sklicati 4. januarja v Beogradu izredni kongres na katerem bo sprejeta tudi resolucija. Seja glavnega odbora združenja bo istega dne dopoldne, kongres se pa prične popoldne.

— Film pri Meštroviču v Dalmaciji. Filmski dramaturg Marjan Mikac je izde-

lal te dni film »Pri Meštroviču v Dalmaciji«, ki pride v kratkem na platno pri naših kinematografih in tudi v inženstvu. Film prikazuje najpomembnejše Meštrovičeva dela v Dalmaciji, njegov rojstni kraj Dalmatinsko Zagoro in njegov atelje v Splitu.

— Smučarski klub Dvojice. Moštvo je javlja, da se bodo vršili za, katoliški in pravoslavni božič v Moštovski smučarski točaji za začetnike in že izkušene smučarje pod vodstvom saveznega učitelja.

— Iz »Službenega lista«. Službeni list ki, banške uprave dravske banovine št. 101 z dne 18. t. m. objavlja uredbi o prvem in običajnem pregledovanju in žigosanju merilnih priprav sodov, eteklenje in posode, uredbi o izpraznitvi in dopolnitvi uredbi o uporabi zakona o kontroliranju čistine iz zlata srebra in platine, ratifikacije konvencije o uporabi nedeljskega počitka v industrijskih napravah v Dalmaciji in Kanadi razglas o volitvah občinskega odbora za občino Kostanjevica in St. Ilj v Slovenskih gorah, ki bodo 19. januarja in razne objave iz »Službenih Novin«.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestanovitno vreme, dež in sneg. Ponoči je začelo deževati in smo imeli do davi 27,7 mm padavin. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 10, v Skopju 9, v Beogradu in v Sarajevu 6, v Mariboru in Rogški Slatini 2, v Zagrebu 1, v Ljubljani — 3,2. Dajvi je kazal barometer v Ljubljani 733,1, temperatura je znašala 0.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24
Jutri težko pričakovana premiera najaktualnejšega vefilma sezone.
AFRIKA V PLAMENU. Afrika vstaja.
BOSAMBO
je senzacija za staro in mlado.
Sodeluje slavni črnski bariton PAVEL ROBESON in lepa mulatka NINA MAE.
PREMIERNO KINO

— Zaslužna kazen. Večeraj dopoldne se je pred snalim kazenskim senatom v Ljubljani zagovarjal 30-letni mestni redar Alojzij Žužek, rojen v Podjaski, ki je letos 8. novembra v škofiji Loka tako pretepel 37-letnega cigana Leonharda Rajnhartha, da je ta na posledak dobil jeniš »rok« do kmalu nato umrl. O tem brutalnem zločinu ki je takrat razburil vso našo javnost, smo obširno poročali. Pri razpravi je obtožene priznal, da je pretepel cigana in se je sploh precej cinčno zagovarjal. Zaslišan je bil številne prič, ki so v dveh, kako je stražnik s pendrekom udaril po mladcu ciganu. Iz obdukcijskega poročila je pa razvidno, da je zaradi pretepanja nastopil živčni šok in posledica tega je bilo otrpnenje strel. Alojzij Žužek je bil obsojen na 6 let robije, na trajno izgubo službe in častnih državljskih pravic.

PRIDE
Z. K. D. film.
senzacija iz džungle in živalstva
RANGO
in drugo
Sloni, tigri, levi, udavi, opice

— Pod težkim sumom. V bolnico v Zagrebu so prepeleli oni dan 4 letno Viktorijo Bari, hčerko Ana Bari, zdaj poročene Možina. Otroček je bil ves potolčen in je kmalu izdihnil. Preiskava je dognala, da sta Ana in njen mož avtomatiki Josip Možina hudo pretepla uboga otročka, ki je najbrž težkim telesnim poškodbam podlegel. Polcija ju je izročila sodišču. Oba ošer priznavata, da sta otroka pretepla pravita pa da nista imela namena škodovati njegovemu zdravju kaj šele ubiti ga.

— Nesreče. V tovarni v Dupljici pri Kamniku je večeraj 31-letni delavec France Kos nakladal na voz težke hlode. Pri delu mu je pa spodrsnilo in težak hloed se mu je zvalil na glavo in ga nevarno ranil. Valentin Kljun 31-letni delavec iz Logatca, je večeraj napregel konga, ki sta pa prekmalu potegnila voz in Kljun je padel pod njega. Zlomil si je desnico. — Tretja žrtve

nesreče je postal 37-letni posestnik Ivan Knez iz Šumnika. Večeraj je v rudniku Zagorje nakladal drva pri delu mu je pa padel masiven hloed na levo nogo in mu jo zlomil.

— Zepna tatvina v vlaku. Nedavno se je našla v vozu osebne vlača blizu 21. dneva. Naša prama rjava dešatka s šestimi predelki. Denarnica je bila odvidno ukradena. Zepar je pobral denar iz nje, da pa bi kobilal sled za seboj, je vrzel denarnico v kot železniskega voza.

Iz Ljubljane

— Iz živski trg je bil danes poplavljen, toda ne z živki, nego z brogi, ki je danaj najcenejša. Vse drugo se je pa kolikor toliko podražilo. Najbolj pa seveda mlečni izdelki. Surovo maslo se je podražilo skoraj za 70%. Prej so ga prodajali po 5 Din četiri kg, zdaj pa tu in tam po 8 Din. Če se gospodinja nekoliko potrudi ter če ra. bi komaice, ga dobi tu in tam še po 6,50 Din. Za jajca so se danes gospodinjice mar. in tam celo trgale, da ne rečemo teple. Takoj so bila razprodana cemejša po 2,25 Din par. Pa tuši po dražjih so gospodinjice prece, posegale. Perutninski trg je bil danes slabše založen. Zelenjadni je pa bi skoraj prazen, pač zato, ker je po cestah takšna brozga, da se je promet skoraj povsem ustavil.

— Obilen blagoslov. Vse gre po vodi. Neka. teri trde, da je današnja brozga, ki je v resnici zgodovinskega pomena, prvi žegav. Priznati je

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24
SAMO SE DANES ob 4., 7% in 9% uri
senzacija in atrakcija
HARRY PIEL v vefilimu
„ARTIST“
Senzacija kakršne še niste videli.

je has pa presenetil in razočaral dež, ki je lil vse dopoldne. Po mestu je nastala prava poplava, brozga je segala do gležnjev in le prehod: so bili za silo očisti. V gorah seveda sneži, toda v nižjih legah je sneg moker in s smuko čez praznike ne bo nič, če ne pritisne mraz. Pa tudi v tem primeru je nevarnost, da se napravi na snegu ledena skorja.

— Iz Božični sejm so se začeli. Vse je lepo zavito v pozicijo in temelji na lepih tradicijah, zato se grdo sliši, če poveš, da gre predvsem za praznično konjunkturo, za kupčijo in zaslužek. Nekateri bodo zaslužili mnogo, drugi manj, največ pa bo tistih, ki bodo posegali v žep. Baje je to prav, da se poživi deparni promet in promet prebavi. Večeraj se je začel pristolnici kromarski božični sejem, na Kongresnem trgu je pa bilo že več voz smrečja. V izložbah vabijo božični darovi, povod vse vabi in vse čaka na zaslužek. Kmetje zmrzujejo pri smrečju na Kongresnem trgu in bi radi zbrali majhen izkupiček za božič, kajli neslane tožične dobrote ne bude has poličnih občutkov o božiču in marsikje na kmetih dandanes uživalo živinsko sol. Pa tudi prekupevalci, meščani, ki žive od samih sezonskih ter priložnostnih zaslužkov bi radi nekaj zaslužili seveda na račun kmetov, ki od njih kupujejo smrečje povprek kolikor se da poceni. Povezja je lepa reč, denar pa še lepši.

— Iz Božično glasbo se bodo nastajali vsi posetniki prihodnjega intimnega koncerta Glasbene Matice, ki bo v nedeljo, 22. t. m. zvečer v Hubadovi pevski dvorani. Izvajajo božične pesmi v priredbi za orgle, dalje Premirovi božični samospi, Bachove arije iz Božičnega oratorija in Corellijev koncert, ki je napisan za Sveti večer. Za umetniško izvedbo sporeda nam jamčijo odlični sodelovalci v prvi vrsti ravnatelj Betetto in ga. Barnat-Golobov. Sedeti po 10 Din, stojšča po 5 Din v Matični knjigarni. Začetek točno ob 8 na 9. uro zvečer.

KINO UNION
Tel 22-21
Nocoj ob 20.
PREMIERA
vekovitega filmskega dela
GOLGOTA
Misterij određenja v dostoj nesluteni grandioznosti
REŽIJA: Julien Duvivier, nad 4000 sodelujočih.
Predprodaja od 11-13.30 in od 15 ure dalje

— Iz Priredilsko društvo priredi kot svoje 6. letošnje prireditelje predavanje o raziskavanjih kraških jam v Italiji ter o speleološkem inštitutu v Postojni. Predaval bo g. dr. Ljudevit Kušcer ob mnogih sklopitnih slikah. Predavanje bo gotovo nudilo zanimivo primerjavo dela »janiarjev« to in onstran jugoslovensko-italijanske meje. Kakor vedno, se tudi to predavanje vrši v predavalnici Mineraloškega inštituta na univerzi in sicer v soboto, 21. t. m., ob 18. uri. Člani in prijatelji društva so vabljeni k čim številnejši udeležbi.

— Iz Trgovine v nedeljo. Združenje trgovcev v Ljubljani sporoka občinstvu, da bodo trgovine v nedeljo pred božičem dne 22. t. m. ves dan odprte. Uprava.

— Iz Silvestrova večer priredi v Trgovskem domu Združenje trgovcev v Ljubljani z zelo bogatim sporedom, nakar že danes opozarjamo trgovce in prijatelje trgovcev. Ker je pričakovati, da bo udeležba zelo velika, je treba mize rezervirati do 27. t. m. v tajništvo Združenja tel. 29-27. Uprava.

— Iz Vid Vajih oti si olvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si navedite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprisan optik, Stari trg 9, Ljubljana.

— Iz Mladinski ošček SPJL bo pošoval v petek dne 20. t. m., ob 16. do 17. ure v društvenih prostorih na Ateškemodrovi cesti. Poverjeniki Perijalnega Saveza naj se v vijo v tem času. Mladinci bodo takrat prejeli informacije o delovanju in izletih mladinskega oškega v času božičnih počitnic in sicer od 27. 12. 1935 dalje.

Zvočni kino Ideal
Danes ob 4. 7. in 9.15 uri
neprčakovana premiera vefilma
LJUBIM ŽENE
Clark Gable — Carola Lombard
Ganljiva zgodba žene, ki je žrtvovala vse, da zadrži ljubezen moža

— Iz Nesrečen padec. V Sokolski ulici 15 na Prulah je davi snalil streho 38-letni delavec France Marinešek, zaposlen pri tvrdki Ogrin. Po neprevidnosti je stopil na stekleno streho, ki se je pod njegovo težo udrla in padel je tri metre globoko na betonko stopnišče, kjer je nezavesten oblegal. Na pomoč so poklicali reševalce, ki so ga nagle prepeljali v bolnico. Marinešek je prece poškodovan na glavi, dobil je pa tudi resne notranje poškodbe.

— Iz Nagla smrt. Večeraj okrog pol 11. je v neki gostini v Florjanski ulici zadela kap 51-letnega železniskega vpkojenja in hišnega posestnika Franca Pavčiča iz Gorjske ulice. Bil je takoj mrtev. Truplo so prepejali na njegov dom.

Naše gledališče
Drama
Začetek ob 20. uri.
Sreda, 18. decembra: Vesela božja pot. Red A.
Četrtek, 19. decembra: Otrpel, Red B.
Petek, 20. decembra: Zaprtje.
Sobota, 21. decembra: Frak ali Od krojača. ka do ministra. Red C.

Velika drama iz življenja francoskega klasika Moliere se bo vprizorila prvič na slovenskem gluh na božični praznik dne 26. t. m. zvečer v režiji g. Krefta. V delu je zaposlen skoro vse naš odlični dramski ansambel, najpomembnejšo vlogo pa igra g. Levcar. Na premiero opozarjamo že des.

Opera
Začetek ob 20. uri.
Sreda, 18. decembra: Kraljičin Ljubljene. Red Sreda.
Četrtek, 19. decembra: Akda, Red Četrtek.
Petek, 20. decembra: Zaprtje.
Sobota, 21. decembra: Sakame Premijera. Izven.

Ga. Karena gostuje v Vardijevi operi »Akda« ponovno v četrtek 19. t. m. v naši operi. Vsa ostala meedba kakor običajno. Predstava je za red Četrtek.

Prihodnje dni bo gostoval v naši operi odlični tenorist dr. Maks Adrian. Repertoar in točne datume javimo jutri.

Iz Maribora

— Izredni občni zbor naše T. P. Z. V pretekli sezoni se je odbor Tujsko prometne Zveze v Mariboru na raznih sejah bavil s vsemi težkocami in nedostaki, ki ovirajo gospodarstvu Slovenije prepotrebni razvoj turizma. O teh težkocah se je tudi razpravljalo na anketah z delegati Zveze za tujski promet v Ljubljani ter je bilo sklenjeno sklicati za sredo 18. decembra t. l. ob pol 11. uri v sejni dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani izredni občni zbor obeh slovenskih Tujkoprometnih zvez z edino točko dnevnega reda »Ovire našega tujškega prometca. Na podlagi referatov obeh zvez in Zbornice za TOI bodo izdelane resolucije, ki bodo predložene vsem kompetentnim činiteljem države ne uprave.

— Univerzitetni večer v Mariboru. V ponedeljek zvečer so mariborski akademiki priredili v dvorani Ljudske univerze v Mariboru tudi uspehi univerzitetni večer, ki je bil posvečen predvsem težkam in potrebam ljudske univerze. Trije akademiki, gg. Peterin, Cvetko in Androino so v stvarnih predavanjih razlagljali o prečih vprašanjih naše slovenske univerze.

MALI OGLASI

beseda 0.50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din, prekliti

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglas ne priznamo

RAZNO

Beseda 50 par. davek 3.— Din Najmanjši znesek 8 Din

POZOR! PUHISTVO SAVAJ!
Največja izbira vsakovrstnega pohištva — sobnih in kuhinjskih oprav:
Spalnice od 1600 Din.
omare 875 "
postelje 150 "
kuhinjske oprave 700 "
kuhinjske kredence 400 "
kuhinjske mize 120 "
kuhinjski stoli 50 "
madraci 200 "
šitni vložki 90 "
otroške postelje 325 "
dohi se najugodnejše na obroke
Vzamemo knjižice in prepis
Mešne hranilnice Mizarstvo
Sava Miklošičeva 6 92/1.
50 par. ENTLANJE ažitirane. vezenje zaves, perila monogramov, gumbnice, velika zaloga perla a 6.75 Din. 9. Juli janač, Gosposvetska 12. 93/L

GLASBA

KLAVIR nov prvovrsten, inozemske znamke se upodno prod. Ta. Tudi na obroke. Naglav v upravi. 3531

ZA OTROKE harmonika, la. terna magica, voziček in soba za pupo, kakor novo, poceni na prodaj. Skrabčeva 9. 3532

PRODAM

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par. davek 3.— Din

PRODA se popolnoma nov, siv kožuh iz zimskih veveric. Ogleda se pri tvrdki Blizjak, Kongresni trg. Ugodni plačilni pogoji. 3539

DOPISI

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par. davek 3.— Din

KATERI gospod, srednjih let, neodvisen, pogreša ljubko ženo in mirni dom. Dopise na upravo »Slov. Narod« pod »Sreč na ljubezant. 3530

ZAHVALA
Ob težki izgubi naše nepozabne
MARČICE
našla je najina neizmerna bolest sočuten odmev in tolikih dobrih srcih, da se ni mogode vsem posamezno zahvaliti.
Hvaležna sva vsem za toplo sočustvovanje, za razkošno cvetje, s katerim ste obisali najino slato dete, za lepo pesem odhodnico in za mnogostevilno spremstvo v njen večni domek.
Zavest, da nama je bila vsaka najmanjša pozornost v tolažbo, naj bo vsakemu v zadovoljenje in zahvalo.
Ljubljana, dne 18. decembra 1935.
GLOBOKO ŽALUJOČA MILA in RAJKO TURK.

ADRIA
Samo naše domače praške
ADRIA

Makulturni papir
proda
»rava „Slovenskega Naroda“,
Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

POCENILI SMO VSA OBLAČILA

Hubertus plašč . . . Din 235.—
Hubertus plašč otroški Din 145.—
Traincoat
Impregniran . . . Din 420.—

Veterni suknjič . . . Din 138.—
Windjacke
Zimski površni suknjič Din 178.—
In sportni suknjič . . . Din 95.—

Usnjat suknjič . . . Din 420.—
Snučarska obleka . . . Din 250.—
Kamgarn obleka
po meri . . . Din 395.—
In sportne srajce . . . Din 39.—

Sportni klobuk . . . Din 44.—
In pumparice . . . Din 95.—
Double suknje in vsakovrstna
izbera vseh oblačilnih potrebščin
v bogati izbiri.

ANTON IN
VLADIMIR
PRESKER

TO SO RES NIZKE CENE! LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 14.
TELEFON 38-83.

Ovire tujskega prometa v Sloveniji

K današnjemu izrednemu občnemu zboru Zveze za tujski promet v Sloveniji in mariborske TPZ

Ljubljana, 18. decembra. Naše tujsko prometne organizacija so vedno budno na delu, da se v državi, ki je kot ustvarjena za tujski promet in ki more v pogledu pestrosti zadovoljiti vsa, kogar, tujski promet čim bolj dvigne. Seveda pa je pri na mnogo pomanjkljivosti, ki ovirajo dotok tujcev in razmere žal, prečesto ne ustrezajo razvajanju tujcem. Zveza za tujski promet v Ljubljani in tujsko prometna zveza v Mariboru sta se s sodelovanjem Zbornice TOI v Ljubljani na skupnem posvetovanju o škodi, ki jo je utrpel tujski promet zlasti v dravski banovini, posebno na morebitno škodo države in gmočno škodo prizadetih hotelskih in gostilniških obratov ter vsega našega gospodarstva sklenili predložiti vladi po današnjem zborovanju predloge, ki saj bi jih na pristojnih mestih tudi upoštevali. Čas je že ter živa potreba da se začne na tujsko prometnem polju delati smoteno, saj bo tako delo nedvomno rodilo bogate uspehe. Iz obširne spomenice posnemamo nekaj važnih predlogov.

Vsekakor se mora v bodoče posvetiti več pozornosti turističnim sporazumom z drugimi državami. Zato naj se ob pravem času sklenejo, obnove ali izpopolnijo turistični sporazumi z Avstrijo, Nemčijo in Madžarsko. Na novo naj se sklene in pospeši že najavljene kolektivni turistični sporazumi med državami Male antante in direktni turistični sporazumi z Bolgarijo, Rumunijo, Turčijo in Egiptom. Podaljšata naj se turistična sporazuma s Poljsko in češkoslovaško. Pri naših konzularnih zastopstvih naj se nastavi kvalificirano konzularno osebje za tujsko prometno in propagandno službo.

Nadalje naj se v vseh državah, ki bi mogle postati važne za tujski promet pri nas, ustanove posebne tujske prometne in propagandne pisarne. Že obstoječe pisarne v Berlinu in na Dunaju naj se primerno modernizirajo. V bodoče naj se dravske banovine pri turističnih razstavah v ino-

zemstvu nikar ne zapostavlja. Razstave naj bi bile, čeprav v manjšem obsegu, vendar dostojno organizirane. Našo tujsko prometno propagando je vsekakor treba spraviti na višino sodobne reklamne tehnike ter jo izvajati tako, da se bo z manjšimi sredstvi dosegel čim večji uspeh.

Občutljiva stran v našem tujskem prometu je poglavje o železniških progah. V dravski banovini se morajo železniške proge čim prej popraviti. Nujna je rekonstrukcija nekaterih prog zaradi povečanja hitrosti vožnje. V prvi vrsti prihaja v poštev proga Ljubljana—Karlovec. Pomanjkljivosti na naših železnih je nešteto. Povečati in modernizirati kaže posamezne kolodvoze z večjim tujskim prometom, zlasti na obeh mejnih postajah, n. pr. v št. Ilju in na Raketu. Čakalnice na kolodvorih so premajhne. Pokritih peronov čisto sploh ni, linije za vožnje premalo, stranskišča niso v skladu s kulturno stopnjo naše države. Garderobe niso primerna, umivalnice manjkajo skoraj povsod, pomanjkljiva je električna razsvetljava itd. Drastičen primer vseh različnih nedostatkov je glavni kolodvor v Ljubljani, ki je navzlic desetkrat povečanemu prometu ostal tak, kakršen je bil pred 80 leti. Precej greši proti tujskemu prometu pri nas tudi društvo Wagon-Lits. V bodoče naj ne daje pri nas v promet vozov, ki so bili drugod izprometa že izločeni, temveč naj upošteva, da je Jugoslavija moderna država, ki ima pravico do dodelitve sodobno urejenih vozov. Tudi naj revidira cene v svojih jedilnih vagonih in jih spravi v sklad s tržnimi cenami naše države. Naša železniška uprava naj podpre tujski promet z mobilizacijo zadostnega števila direktnih voz na tu in iznozemskih turistov. V vlakih je treba poskrbeti za boljše obilovno in vsebinsko primernejše turistično štivo. Dalje naj se vsaj polovica prejetih motornih vozil dodeli v službo direktorja državnih železnic v Ljubljani. Z manjšim številom kot so trije motorni vozovi, bi ne bilo mogoče trasirati primernega voznega reda v dravski banovini, niti bi bilo zadovoljeno realni potrebi glede na to, da gre sta dve tretjini celokupnega prometa preko Slovenije na Jadran in v ostalo zahodje. Najvažnejša naloga pri izpopolnjevanju železniškega omrežja je izgradnja jadranske železnice Ljubljana—Kočevje—Delnice—Sušak.

Kar se tiče stanja naših cest, zahtevajo te temeljitega popravila. Treba je čim prej zgraditi novo avtomobilsko cesto Ljubljana—Sušak in št. Ilj—Maribor—Rogaška Slatina—Zagreb, odnosno št. Ilj—Maribor—Celje—Ljubljana.

Občestna uradna postopja na meji, v katerih poslujejo carinski in policijski organi, tako v Planini pri Raketu. Bregu pri Dravogradu in na Jezeraskem, nikakor ne služijo ugledu naše države. Ta postopja se morajo brezopogojno preurediti in modernizirati. Ker je pričakovati, da bi po zboljanju cest avtomobilski turizem narastel, naj se večjim prometnim krajem omogoči postavitve avtobusnih kolodvorov.

Ozira se na geopolitični položaj dravske banovine je treba izgraditi tudi nje zračni promet. Poleg obstoječih letalske proge Ljubljana—Sušak zahtevamo še direktno zvezo Ljubljana—Zagreb—Beograd, Ljubljana—Osovec—Salzburg, Nemčija in Ljubljana—Milan, ter Ljubljana—Maribor—Praga. V zvezi s poslednjo letalsko progo bi bila potrebna tudi realizacija načrta zgradbe aerodroma v Mariboru. Visoko razvita industrija, bližina Rogaške Slatine ter drugih odličnih zdravilišč, klimatična zdravilišča na Pohorju in živahen tujski promet nujno zahtevajo zgradbo aerodroma na severni meji banovine.

Zboljšati bi bilo treba tudi razmere na poštah. Te naravnost kriče po izboljšanju in ureditvi. Čakalnice na poštah so slabo opremljene, čistoča prostorov ni na višini, telefonske celice, če sploh so, so primitivne, telefonske zveze pa izredno pomanjkljive. Največ pritožb gre na račun telefonskega voda. Maribor—Zagreb—Beograd, ki je z inozemskimi programi tako obremenjen, da je v lokalnem prometu le težko dobiti pravočasno zvezo.

Prav zelo potrebna bi bila smiselna revizija določil § 11 potniške tarife ob upoštevanju tozadavne prakse v turističnem inozemstvu, in pa širokogrudnejše tolmačenje te tarife. Smarješke Toplice se morajo sprejeti v seznam kopališč in zdravilišč in za naša letovišča se mora določiti drug kriterij za priznanje ugodnosti. Velika ovira našemu tujskemu prometu je tudi počasnost pri nakazovanju plačilnih sredstev. Zato naj uvede Narodna banka za nakazila v tujsko-prometne svrhe večjo ekspeditivnost in pospešeni postopek. Končno naj se izda čimprej zakon, odnosno uredba o turizmu. V interesu pospeševanja tujskega prometa, naj se s tem zakonom zagotovijo potrebna finančna sredstva za delovanje turističnih ustanov, zaščito naj se vse tujsko-prometne, zimsko, sportne in turistično-sportne naprave, zaščiti naj se prav tako folklor, narodni običaji itd. ter naj se poskrbi za sposoben naraščaj tujsko-prometnih funkcionarjev.

Slepoti ozdravljiva z avtosugestijo

V Staropelskem okrogu donske oblasti v Rusiji je nenadoma oslepel predsednik Avion kluba in prepeljal so ga na kijevo kliniko. Tam ga je lečil slovit specialista profesor J. G. Zamkovski. Izkušeni strokovnjak je ugotovil, da je izgubil bolnik vid v histriji in sklenil je lečiti ga psihičnim potom. Slepec je sugeriral, da je njegova izguba vida samo prehodna, da so potrebne samo izvestne manipulacije, pa bo zopet videl. Te manipulacije so bile pa v resnici kar enostavne. Slepecu so zavezali ugasle oči in mu kapali na obvezo brezopemne kaplje. Čez nekaj dni so obvezo sneli in slepec je začel razločevati prste.

Čez nekaj ur se mu je vid toliko uredil, da je bolnik že razločeval več predmetov, končno je pa povsem spregledal. Čez teden dni so sprejeli v isto bolnico nekoga 30 letnega delavca, ki je bil oslepel prvi dne novembra. Profesor Zamkovski je ugotovil, da je tudi njegova slepota histerična izvora in lečil ga je po isti metodi. Slepecu se je vrnil vid že naslednjega dne. Primeri nenadne oslepitve iz histrije so zelo redki. Omenjeni profesor jih je imel v svoji 30 letni praksi samo pet. V takih primerih pomaga res avtosugestija in bolnikova vera v zdravnikovo umetnost.

Euwe šahovski mojster sveta

Poleg naslova si bo moral priboriti še priznanje šahovskega sveta

Zadnja partija šahovskega turnirja za prvenstvo sveta se je končala neodločeno in tako je zmagal Euwe v razmerju 15:14. S tem je postal Euwe šahovski mojster sveta

in sicer povsem zasluženo. V zadnji partiji je imel zelo ugoden položaj, vendar je pa dvakrat ponudil Aljehinu neodločen izid.

Drugič je odsopajoči šahovski mojster nudbo sprejel.

Novega šahovskega mojstra ne moremo pozdraviti brez pomislekov. Nima za seboj tako velikih uspehov, ki bi ga kvalificirali za najboljšega šahovskega mojstra današnjih dni. Šele leto dni je minilo od njegovega poraza v Leningradu. Euwe ni vodja nove šahovske šole, niti mož železne volje, kakor je Aljehin. On je samo pošten in vreden delavec, bolj šahovski teoretik, nego borec. Priznanja šahovskega sveta dr. Max Euwe ne bo lahko dosegel. Zaenkrat ga še nikakor ne moremo postaviti pred Aljehina, Capablanca ali dr. Laskerja, ni pa tudi nobenega povoda, da bi smatrali Flohra in Botvinnika za elibša. Toda Euwe je razmeroma še mlad, saj mu je komaj 35 let. Toliko je bil star tudi Aljehin, ko je porazil Capablanca. On je med tistimi šahisti, ki rasto polgomo in solidno tako da ne moremo še reči, kako bo igral čez leto dni in ali se mu bo posrežilo priboriti si k naslovu še priznanje šahovskega sveta.

Kot šahovca pa vsa šahovski svet Euweu uspeh iskreno privoščijo. Prvič je postal šahovski mojster sveta amater, skromen profesor, ki še nikomur ni storiil nič z besedo nič zalega, ki je ostal ne samo v svojem poklicu, temveč tudi v najhujšem ognju šahovskega boja gentlemen do skrajnosti.

Louis porazil Paolina

V soboto sta se v Newyorku spopadla dva resna kandidata za naslov svetovnega prvaka v boksu, črnc Joe Louis in Španec Paolino Uscudun. Borba se je vršila pred 20.000 gledalci, prisotnostvali so ji pa tudi bivši bokerski prvaki Dempsey, Tunney, Schmeling, Sharkey, Johnson in sedanjí svetovni prvak Braddock. dočim so Maksa Baera pogrešali, črnc je zmagal že v četrtem krogu s tehničnim knockoutom.

V splošnem se je računalo, da zmaga črnc saj je v vseh zadnjih borbah gladko zmagal in je nedvomno danes najboljši bokser sveta, ali vendar je bila večina gledalcev prepričana, da bo Paolino vzdržal delj časa saj krepkega Španca doslej še nihče ni porazil knockout, Louis je pa vendarle premočan nasprotnik. V prvem krogu je Paolino takoj divje napadel nasprotnika, a črnc je spretno pariral napad z levico, njegova desnica je pa krepko oplazila Paolina po glavi. Tako je bilo tudi v drugem kolu. Paolino je srdito napadel, Louis se je pa spretno umikal, sem pa tja je pa prisilil Paolino krepak udarec. V tretjem krogu se je zdel Španec že zbit, bil je vidno utrujen in črnc je prehajal na vide. V četrtem krogu je bil Paolino popolnoma potisnjen v obrambo in ker se ni dobro kril, se je Louisu posrečilo, da je plasil močan udarec na brado, ki je Španca spravil na tla. Sodnik je štel do osem in Paolino se je znova dvignil, a takoj nato ga je nov silen udarec znova podrl na tla. Sodnik je proglasil Louisa za zmagovalca s tehničnim knockoutom. Borba je trajala 11 minut in 32 sekund. Paolino se je zavedel šele čez 20 minut. Izjavil je, da se ne bo več boksar.

On ima prednost

— Ti si osel! zakriči Mihec nad brata. — Ti si pa še večji, največji, kar jih je bilo kdaj na svetu, — odgovori bratec. — Tiše, tiše, otroka, — ju posvari deč, ne smeta pozabiti, da sem tudi jaz tu.

Radioprogram

Četrtek, 18. decembra.

12.00: Odločki iz zvočnih filmov (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13: Napoved časa, objava sporeda, objave. — 13.15: Razni zbori (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečajji. — 18.00: Francoska glasba (radijski orkester). — 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura: Lužički Srbi in Sokolstvo (Bogdan Spornjak) iz Bgd. — 20.00: II. ura francoske glasbe. Predava in na klavirju ilustrira g. prof. L. M. Škerjanc. — 21.00: Obisk pri Levu Nikolaeviču Tolstoj (g. Radišoj Peterlin - Petruška). — 21.20: Breda šček: Čez Pohorje sinje. — Besedilo napisal dr. Ivo I. Radolj. 8 samo. — 22.00: Naroved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Radijski jazz.

Petek, 20. decembra.

11.00: Šolska ura: Božična igra (spisal g. Jože Vomborger). — 12.00: Balajčke (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, objave. — 13.15: Integralna iz. Vredba dela: Bizet: L'Arlesienne, I. in II. skita (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečajji. — 18.00: Zenska ura: O služkinjah (g. Elia Ferne). — 18.20: Pablo Casals igra (plošče). — 18.40: Prva ura: Zaščita upnikov (g. dr. Jože Voršič). — 19.00: Nac. ura: Na selencih in naselja na Kočevju in Metohiji (Ceda Mitronović — iz Beograda). — 20.00: Prežnos iz Zagreba: Klavirski koncert — prof. Antonia Geiger—Eichhorn. Vokalni koncert — Maja Strozzi. Kompozicije Božidana Kunca. Koncert zagreb. šk. madrigalistov — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Drago Zagar poje s spremljevanjem radijskega jazz.

Lion Feuchtwagner:

109

Žid Süß

Romar

V veliko Schobrovo začudenje žid ni bil podoben besnečemu Koloieru, kakor se je povsod trdilo o njem. Potrpežljivo je poslušal zgovornega moža do konca, pokazal je zanimanje za njegove stihje in ga zagotovil, da bodo našli, če so bili vseč Weissenseu. Priprnil je, da je mesto knjižničarja že oddano, toda morda se najde kaj drugega. Že naslednjega dne je poklical Schobra k sebi in mu predlagal, naj vstopi pri njem v službo kot tajnik. Za to je potrebna poštenost in zgovornost, magister ima pa obojega v izobilju. Jakobu Polykarpu Schobru se je zdelo, da mu nudi sama previdnost to sijajno priložilo, da pride v glavno mesto. Videl se je že, kako zahaja v krožek Magdalene Sibyle, videl se je že v stuttgartski bratovski občini pri sveti Beati Sturmovi in pri dobrem, priaznem Immanuelu Riegru. Videl je pred seboj možnost vplivati nujno in pobožno na žida in morda celo na blodnjani zapadlega vojvodo. Slišal je prepevati vse angele v nebesih in žarečega obraza je pritrjeval svojim mislim. Potem je poiskal mačko, ki jo je bil prejšnji dan v radostnem zbe-

ganju pozabil, vzal je to črnosivo, grdo žival v naročje in jo odnesel skrbno domov.

V Stuttgartu, v krasni hiši v Jezerski ulici, ga pa ni čakala sreča, kakor je upal. Nasprotno, delo pri Süsu mu je prinašalo neslutene muke in tesnobo. Süs mu je narekoval listine najnevarnejše vsebine, sestavljene tako, da so morale tudi navedolžnejšemu človeku odkriti vse podle načrte, skovane v uničenje evangelijskih in ustavnih svoboščin. Akte, kjer je vsaka vrstica težko kompromitirala vojvodo in finančnega ravnatelja, dokumente, ki so dajali magistru v roke naskrivnejše, najvažnejše podrobnosti katoliškega naračja.

Ubogemu magistru je vse plesalo pred očmi v divjem vrtincu. Süs je diktiliral svoje ostudne, brezbožne tajne z najmirnejšim glasom, ne da bi trenil z očmi. Imel je gotovo neomejeno zaupanje v svojega tajnika Schobera: je bil navezan nanj uradno in po svoji dolžnosti. Mar naj zdaj gre. prelomi svojo besedo izda to, kar ve, razočara židovo zaupanje? Res je to samo žid, toda ali bi ne imel potem vsak falot in podle pravice nazvati nega. Schobra, lopov in ničvrednež? Če bo pa molče gledal, kako duši ta človek vero in svobodo njegove domovine premeteno in podlo do smrti, kako je pahnil več stotisoč poštenih evangelijskih družb v prepad in najgibije žre-

lo pekla, mar ne bo potem še večji podlež in izmeček?

Preganjali in grizli so ga vsi psi težkih dvomov. Kot izvoljenec se je zdel v Hirsau, ko je govil slabo nado, da napravi bog iz nega orodje velike usode in odpuščanja. Zdal se je pa njegova smela želja izpolnila na tako grozen, strašen način da je mogel rešiti stotisoče švabskih in evangelijskih bratov samo s prodajo lastne duše. Tresel se je v teh mukah kakor šiba na vodi. Shujšal je, čez dan ga je tresla mrzelica, ponoči pa ni imel obstanka v postelji tako da je vstajal, begal sem in tja, stokal in se spodnikal ob staro grdo mačko.

14.

Kratko in ne da bi skrval svoje nezadovoljstvo je odpustil Karl Aleksander gospode, ki jim je bil poveril vodstvo katoliškega naračja Žida je zadržal z nestrojno kretnjo. Saj on ni nič rekel, žid ga je nahrulil, ko je žid vladno čakal.

— To ni vredno odgovora. — je odgovoril Süs. Lahno je skomignil z ramo in izbrisal gladko vse, kar je bilo rečeno na tajni seji.

Karl Aleksander je tiho zasopel in udaril s komolci ob mizo. Gromska strela! To je svinjarija, toda ta žid ima prav. Süs mu je vzel kakor vedno misli iz glave in jih izrekel.

— Gospodje se samo igrajo z glupostmi, — je dejal s svojim priljubljenim, po-

rogljivim glasom. Razmišljajo o podrobnostih, o pajčevinah, na celoto pa ne znajo pogledati. Kaj vedo o nji? In njegov glas ga je potisnil v zadnji kot gluposti in nesposobnosti. Kakor da gre samo za uporabo obrablenih advokatskih trikov in za odstranitev nekotnih potez in pik nadi iz ustave. Kako malenkostne, brezpomembne, kramarske metode so to. Saj povsem zadostuje reskript, en sam kratek reskript: Mi, Karl Aleksander, vojvoda Württemberske in Tecka, znova segamo po pravicah, ki nam jih je dal bog in ki so nam bile odvzete zločnsko, zahrbitno in puntarsko. Od danes smo edini in resnični gospodar v deželi, Smo Württemberska. — Toda tega se gospodje boje, pred tem se strahopetno umikajo. Tega nočejo razumeti, nad tem majo z glavami, premišlujejo si in imajo za to same oh, ah in toda. Ta misel jim je preveč enostavna, prevelika, preveč knežja, preveč kraljevska.

Pri vsem divjem gnevu, ki ga je govil v sebi proti židu, je Karl Aleksander zopet začutil, da ga samo žid razume, da samo on ve, kako stvar stoji. Dejal si je s priličnim, zlobnim občudovanjem, da se mu bo samo z njegovo pomočjo posrečilo uresničiti katoliški načrt. Kar je vzel Süs v svoje močne, neverjetno spretno roke, to je zgnel skoraj čudežno v okroglo, mehko obliko. Pred njegovim fanatično planolajočim ognjem je postajalo smešno vse to pošteno in

vestno prizadevanje, s katerim so doslej drugi marljivo in bojestno samo polovične uspehe. Kaj so prav za prav vedeli drugi? Njim je bil katoliški načrt opraviilo, naloga, morda izredno važna naloga. Da pa pomeni v resnici mnogo več, da je ta državni prevrat zmisel in cilj vojvodovega življenja, to sta vedela in čutila samo on in žid.

Tako se mu je namreč polagoma pretvoril ta načrt v glavi tako, se mu je zdel v kri po smotnem Süssovem hujkanju in podžiganju. Spočetka mu je bil le politična zadeva, sredstvo za pridobitev moči, gola dekoracija. Potem mu je postal mistično sanje, zaželjena osvoboditev iz okovov, vera. Zdal se mu je izpremenil v njegovo lastno kri in življenje. On, vojvoda, se spoji zdaj v eno s svojo deželo, to je zmisel in cilj vsega načrta. Ne bo več služabnik ali knez dežele, ne bo nien zakonodajalec, niti vojskovodja, vse to je prazno besedičenje, neumnost. Potezne deželo nase, prepelji jo vsa tako, da bosta on in dežela eno in isto. Dežela bo dihala samo kadar bo on dihal, naprej pojde, kakor pojde on, naprej in kadar se ustavi on, se ustavi tudi ona. Ta predstava se mu je zdela naravnost nekaj gmočnega, fizičnega. Stuttgart je njegovo srce, Neckar njegova glavna žila, švabske gore njegove prsi, švabski gozdovi njegovi lasje. On je Württemberska, dežela in njen vladar sta eno telo, ena duša.